

Témy dizertačných prác pre akademický rok 2021/2022

TÉMA č. 1

Greek Rhetorical Concept of “parrhesia” in Acts as a Theological Interpretation of the Eschatological Restoration of Israel / Grécky rétorický koncept „parrēsia“ v Skutkoch apoštolov ako teologický interpretament eschatologickej obnovy Izraela

Forma štúdia: denná/externá

Jazyk: anglický

Školiteľ: prof. Mgr. František Ábel, PhD.

Abstract: We can recognize the existence and importance of the Greek rhetorical concept of *parrhesia* approximately from the late fifth century BCE, especially in the political context as it relates to the development of Athenian democracy, up until the New Testament Era. Semantic development of this concept, which was brought about and influenced by the external conditions of Greek politics and culture, forms the basis of its use within new contexts such as a private sector, but above all within Hellenistic philosophy and literature of the Graeco-Roman world. Jewish literature of this time period, including the authors of the New Testament writings, belongs within the context of this development and of various semantic changes and as such is crucial in regard to the forming of this concept into a new dimension.

Anotácia: Význam a uplatnenie gréckeho rétorického konceptu parrēsia je možné pozorovať približne od neskorého 5. storočia pred Kr., zvlášť v politickom kontexte vo vzťahu k vývoju aténskej demokracie, až po novozmluvnú dobu. Sémantický vývoj tohto konceptu, ku ktorému dochádza pod vplyvom vonkajších okolností gréckej politiky a kultúry, vytvára základy jeho využitia v nových kontextoch, v privátnej sfére, ale predovšetkým v oblasti helenistickej filozofie a literatúry grécko-rímskeho sveta. Do kontextu tohto vývoja a rôznych sémantických zmien patrí aj literatúra helenistických židovských autorov, vrátane autorov novozmluvných spisov, v rámci ktorej dostáva tento koncept nový rozmer.

The Research Goal: The goal of this research is based on a thorough analysis of both the semantic development and the use of this rhetorical concept in the Graeco-Roman Hellenistic world, especially within Second Temple Judaism. Even more specifically, this work seeks to examine the use of this concept by the author of Acts in relation to the eschatological redemption of Israel, one of the key concepts of Second Temple Judaism.

Cieľ: Cieľom tejto výskumnej práce bude na základe dôkladnej analýzy sémantického vývoja a využitia tohto rétorického konceptu v gréckorímskom helenistickom svete, zvlášť v judaizme obdobia druhého chrámu, vykonať výskum využitia tohto konceptu autorom Skutkov apoštolov, vo vzťahu k idei eschatologickej obnovy Izraela, jednej z kľúčových koncepcií judaizmu tohto obdobia..

TÉMA č. 2

Lutherova teológia v evanjelických spevníkoch na území dnešného Slovenska / Luther’s Theology in Evangelical Hymnals on the Territory of Today’s Slovakia

Forma štúdia: denná/externá

Jazyk: slovenský

Školiteľ: doc. PhDr. Miloš Klátik, PhD.

Cieľ: podať ucelený pohľad na Lutherovu teológiu v evanjelických spevníkoch na zemi dnešného Slovenska – Tranoscius (1636), Zpěvník evangelický (1842) a Evanjelický spevník (1992). Rovnako chceme prehĺbiť poznanie Lutherovej teológie, ktorá sa odzrkadlila aj v duchovnej piesni a napokon zhodnotiť prínos týchto duchovných piesní s reformačným odkazom v evanjelických spevníkoch. Súčasťou práce je aj porovnanie vybraných piesní z teologického hľadiska s piesňami, ktoré vznikajú počas postupne sa prejavujúcich iných vieroučných prúdov prichádzajúcich na územie Slovenska.

Témy dizertačných prác pre akademický rok 2021/2022

Anotácia: Spevník svojim vlastným spôsobom odzrkadľuje nielen dejiny teológie a spirituality určitej konfesie, ale aj konkrétneho regiónu v ktorom bol používaný. Stáva sa tak cenným svedectvom o vývine vierouky, katechetiky, jazyka, hudby i kultúry. Práve táto práca ponúkne ucelený pohľad na Lutherovu teológiu v evanjelických spevníkoch na území dnešného Slovenska – Transcius (1636), Zpěvník evangelický (1842) a Evanjelický spevník (1992). Zároveň chce práca ponúknuť aj teologické zhodnotenie, porovnanie vybraných piesní, ktoré vznikli v rozličnom období a počas rôznych vieroučných vplyvov, ktoré prichádzali na územie Slovenka. Práca chce poukázať aj na piesne a autorov, ktorí sa snažili v piesňach obsiahnuť reformačné zásady.

TÉMA č. 3

Augsburské vyznanie a jeho recepcia na Slovensku od reformácie po súčasnosť/ Augsburg confession and its reception in Slovakia from the Reformation to the Present

Forma štúdia: denná/externá

Jazyk: slovenský

Školiteľ: doc. PhDr. Miloš Klátik, PhD.

Anotácia: Zhodnotenie vplyvu Augsburského vyznania na duchovné dejiny Slovenska od počiatkov reformácie po rok 2017. Výskum sa bude opierať o významné dokumenty, osobnosti a diela, ktoré markantne ovplyvnili vývoj Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku. Priblíži zapracovanie Augsburského vyznania do jej teológie a systematicky zhodnotí aktuálny stav.

TÉMA č. 4

Motív Božieho trónu v apokalyptike a mysticizme / Motif of God's Heavenly Chariot in apocalyptic and mysticism

Forma štúdia: denná/externá

Jazyk: slovenský, anglický

Školiteľ: doc. ThDr. Sidonia Horňanová, PhD.

Anotácia: Výskum sa sústreďuje na víziu Boha na tróne (Ez 1, 1Kr 22, 19, Iz 6, Dan 7 a Zjav 4). Zámerom výskumu je predstaviť zjav a pohyb merkavy, Trónu vozu podpieraného a vedeného cherubmi ako aj jeho recepciu a ďalšie rozvinutie v neskoršej židovskej tradícii, a to v židovskom apokalyptickom mysticizme Druhého chrámu až po neskoršie rabínske a hejchalotické texty. Židovský mysticismus obsahuje myšlienku postavy na nebeskom tróne, ktorá vyzerá ako človek, a ktorá v prvých storočiach po Kristovi vplývala na predstavu záchrancu/spasiteľa. Preto je dôležité diskutovať aj o tom, ako mohla byť ovplyvnená židovským merkavotickým mysticismom predstava ukrižovaného mesiáša, ktorý s Bohom zaujal miesto na tróne v nebi.

Annotation: Research focuses on the vision of God seated upon a throne (Ezekiel 1, 1 Kings, 22, 19, Isaiah 6, Daniel 7, Revelation 4). The purpose of the research is to introduce appearance and movement of Merkabah, the divine Chariot supported and drawn by the cherubim, and its reception and development in the later Jewish tradition, namely in Jewish apocalyptic mysticism from the Second Temple period to the later rabbinic and Hekhalot texts. Jewish mysticism contains the idea of man like figure upon heavenly throne that was influential in shaping savior image in the first centuries BC. Hence it is also relevant to discuss how the idea of the crucified Messiah as a co-occupant of God's throne in heaven might have been influenced by the Jewish Merkabah mysticism.

Cieľ: Skúmať rozvinutie vízie Boha na tróne v prorockých textoch (Ez 1, 1Kr 22, 19, Iz 6 Dan 7 a Zjav 4) a preukázať dôležitosť židovského mysticismu vo vzťahu k novozmluvným teologickým motívom a k interpretácii Ježiša ako mesiáša.

Goal: To explore the development the vision of God seated upon a throne in the prophetic texts (Ezekiel 1, 1 Kings, 22, 19, Isaiah 6, Daniel 7 and Rev 4) and to demonstrate the relevance of early Jewish mysticism to New Testament theological motives and the interpretation of Jesus as the Messiah.

Témy dizertačných prác pre akademický rok 2021/2022

TÉMA č. 5

Kajúce modlitby v židovských apokalypsách / Penitential Prayers in Jewish Apocalypses

Forma štúdia: denná/externá

Jazyk: slovenský, anglický

Školiteľ: doc. ThDr. Sidonia Horňanová, PhD.

Anotácia: Výskum sa zameriava na kajúce modlitby v troch židovských apokalypsách z obdobia Druhého chrámu (Dan 9, 2Bar a 4 Ezd). Modlitby, ktoré obsahujú vyznanie hriechov s prosbami o odpustenie, predpokladajú, že budúcnosť sa dá ovplyvniť ľudským konaním. Zmluvná teológia podmienená ľudským konaním je však v rozpore s deterministickým pohľadom na svet. Zaradenie kajúcej modlitby do apokalyptického deterministického pohľadu na svet vyvoláva otázku zámeru: S akým cieľom je tam umiestnená? V kontexte kajúcich modlitieb v apokalyptickej tradícii je relevantné skúmať aj dopad obradu Jóm kippúr a predstáv s ním spojených na židovskú a kresťanskú apokalyptickú tradíciu.

Annotation: Research is focused on penitential prayers in three important Jewish apocalypses of the Second Temple Period (Dan 9, 2 Baruch and 4Ezra). The prayers contain confession of sins and petitions for forgiveness and presume that the future can be influenced by human action. Covenantal theology is, however, in a contradiction with an apocalyptic deterministic worldview. The literary setting of penitential prayer within apocalyptic deterministic worldview raises a question about its purpose. In the context of penitential prayers in apocalyptic tradition it is also relevant to investigate the impact of Yom Kippur's ritual and imagery on the Jewish and Christian apocalyptic tradition.

Cieľ: Riešiť ideologický rozpor a protirečenie medzi apokalyptickým determinizmom a deuteronomistickou teológiou v kajúcich modlitbách v troch židovských apokalypsách z obdobia Druhého chrámu (Dan 9, 2Bar a 4Ezd) a preskúmať dopad obradu Jóm kippúr a predstáv s ním spojených na židovskú a kresťanskú apokalyptickú tradíciu.

Goal: To solve an ideological conflict and textual contradiction between apocalyptic determinism and conditional covenant theology within penitential prayers in three important Jewish apocalypses of the Second Temple Period (Dan 9, 2 Baruch and 4Ezra) and to investigate the impact of Yom Kippur's ritual and imagery on the Jewish and Christian apocalyptic tradition.

TÉMA č. 6

Syndróm vyhorenia u pracovníkov v pastorálnej službe - od krízy k motivácii / Burnout syndrome of pastoral workers – from crisis to motivation

Forma štúdia: denná/externá

Jazyk: slovenský, anglický

Školiteľ: doc. PaedDr. Katarína Valčová, PhD.

Anotácia: Dizertačná práca sa bude zaoberať syndrómom vyhorenia a vybudovaním odolnosti farárov v praxi. Existujúci výskum poukazuje na faktory, ktoré vedú k vyhoreniu farárov - ako sú: miera intrapersonálneho hodnotenia, kvalita interpersonálnych vzťahov, vzťahy mimo cirkevného zboru, vzťahy na úrovni coach a vedený, vysoké očakávania, osobná zbožnosť a schopnosť jasne stanoviť zdravé emocionálne hranice. Súčasné štúdie používajú napr. pozitívnu psychológiu ako rámec pre identifikáciu osobných a situačných kvalít, ktoré pomáhajú farárom budovať odolnosť. Na základe zistení je možné viacero riešení v podobe motivačných rozhovorov, coachingu či mentoringu, ktoré pomôžu spracovať syndróm vyhorenia a otvoria priestor motivácii a rastu. Práca by tiež mohla byť zameraná na skúmanie spirituálnej praxe farárov - a to najmä na faktory, ktoré prispievajú k lepšej kvalite osobného a duchovného života, a tiež skúmanie faktorov, ktoré spôsobujú a podporujú syndróm vyhorenia.

Annotation: The dissertation will deal with the burnout syndrome and building the resilience of pastors in practice. Existing research points to factors leading to the burnout of pastors - such as: degree of intrapersonal evaluation, quality of interpersonal relationships, relationships outside the church,

Témy dizertačných prác pre akademický rok 2021/2022

relationships on the coach and leadership level, high expectations, personal piety, and the ability to clearly set healthy emotional boundaries. Current studies use e.g. positive psychology as a framework for identifying personal and situational qualities that help pastors build resilience. Based on the findings, several solutions are possible in the form of motivational interviews, coaching or mentoring, which will help process the burnout syndrome and open the space for motivation and growth. The work could also focus on examining the spiritual practice of pastors - in particular on the factors that contribute to a better quality of personal and spiritual life, as well as on the factors that cause and support burnout.

Schválené na zasadnutí Vedeckej rady EBF UK v Bratislave dňa 3. februára 2021.